

mortalium, & poenitentia veritatem sunt partes, id est species virtutis poenitentiae, non autem sacramenti poenitentiae, 3.q.90.4.0

55 Satisfactio dicitur fructus poenitentiae, quia est ultima pars eius, 3.q.90.2.ad 3

56 Poenitentia sollemnis non debet iterari triplici ratione, sc. ne ex iteratione poenitentiae vilificat, & propter significacionem, & quia solemnizatio est quasi quadam professo perpetuo penitentiam conservandi, 3.q.84.10.ad 2

57 Penitens solemiter non debet ordinari quadruplici ratione, sc. propter dignitatem ordinum istorum, propter timorem recidivi, propter scandalum vitandum, quod posset in populo oriri ex memoria praecedentium peccatorum; & quia non haberet frontem alios corrigendi, cum peccatum ejus foret publicum; & ordinans debet privari potestate hac, nisi in necessitate vel consuetudine, ad ordines minores tantum, 3.q.89.3.ad 3

58 Poenitentia revocat omnes defectus, restituendo in pristinam gratiam, 3. qu. 89.3. ad 3

59 In sacramento poenitentiae gratia infunditur, per quam fit remissio peccatorum, 3. q. 89.1.c

60 Poenitentia ex prima sui institutione respicit praeceptorum; sed ex consequenti ut medicina praeversans, respicit futurom; & similiiter satisfatio, 3.q.84.8.ad 1

61 Dignitas amissa per peccatum est triplex, sc. filiatio per gratiam, innocentia, & dignitas ecclesiastica. Prima restauratur per penitentiam, non autem secunda; sed aliquid magis quandoque, nec tertia, quadrupliciter, sc. si vere non penitent, vel negligenter, vel propter irregularitatem, vel propter scandalum, 3.q.89.3.0

62 In poenitentia non quasrit sola rei integratio equalitatis iustitiae, sicut in iustitia vindicativa, sed magis reconciliatio amicitiae, 3.q.90.3.0

63 Poenitentia expellit effice quodlibet peccatum, fortaliter vero suum oppositum tantum, sc. impenitentiam, 3.q.85.2.ad 1. & ad 3

64 Omnis virtus expellit fortaliter, id est per secundum pri-

mus, peccatarum sibi oppositum, sed tantum poenitentia expellit effectivem, id est per actum secundum, omne peccatum. 3.q.85.2.ad 3

65 Homo in primo instanti sua poenitentia consequitur remissionem peccatorum, 3.q.74.8.ad 1

66 Merces poenitentiae est plena remissio peccatorum quoad culpam & paenam, 3.q.84.9. ad 1. & q.89.1.c

67 Per poenitentiam liberatur a peccato, & refutatur in statum pristinum; sed per eam non exhibetur aliquid de novo pertinens ad cultum Dei, 3.q.61.6.c

68 + Omne peccatum viae deleri potest per penitentiam, non autem damnatum, 3.q.86.1.0. & q.87.1.0

69 Remissio culpa est effectus poenitentiae virtutis; sed principialis poenitentia sacramentis; & principialis gratia, quam sacramenti, & principialis charitatis & fidei, quam poenitentia virtutis est, 3.q.86.6.0

70 Remissio culpa est effectus poenitentiae principialiter ex vi clavium in ministris; secundario ex vi actus ipsius penitentis, 3.q.86.6. c. & qu.89.2. ad 2

71 Peccatum mortale potest remitti sine facramento poenitentiae, non autem sine virtute poenitentiae, 3. qu.86.2.0. & 3. c. & q.87.1.c

72 Veniale potest remitti sine facramento poenitentiae, non autem sine aliqui acto virtutis poenitentiae explicito vel implicito, 3. qu.87.1.0. & 2.ad 1. & ad 3. & 3.c

73 Poenitentia tollit totum culpum, sed non semper totum reatum, id est debitum totius paenae, 3.q.67.3.ad 3. & qu.69.10.ad 3. & q.86.4.0

74 Non tollit omnes reliquias,

P. E. quias peccati actualis, id est defectus consecutus, nisi poenitentia iam perfecta, secundum omnes eius partes, 3. q. 86.4.ad 3. & 5.0

75 Sacramentum poenitentiae habet efficaciam ad remissionem peccatorum ex virtute nominis Christi patientis & resurgentis, 3. qu.84.4.c. & 5.

ad 1. & 7.c. & qu.86.1. c. fin. & 6. ad 3

76 Remota per penitentiam aversione, remanet inordinata conversio ad bonum creatum, 3.q.86.4.ad 1. & 5.c

77 Omnes virtutes & gratiae restaurant per sacramentum poenitentiae, non autem per virtutem poenitentiae, 22. qu. 152. ad 3. & 3.q.89.1.c

78 Nec restaurant semper in grada priori, sed in maiori vel minori, secundum gradum motus poenitentiae, 3. q. 89.2. 0. & 5.ad 3

79 In innocentibus potest esse poenitentia non actu, sed potentia, suppl. q.16.1.0

80 Sicut virtutes cardinales remanebunt in patria, ita etiam poenitentiae, quia est pars iustitiae. Iusta est virtus cardinalis, habebunt sancti, qui sunt in gloria, suppl. q. 16.2.c

81 Non potest poenitentia esse in malis angelis, quoniam peccatum illorum sit irremissibile, suppl. q.16.3.0

82 Injungenda nonnunquam est enoribus ac publicis criminiibus obnoxiosis publica & solemnis poenitentia, ad ipsorum salutem, & aliorum exemplum, suppl. q.28.1.0

83 Si quis post solemnam astam poenitentiam rursus peccaverit, non claudetur ei locus poenitentiae, sed poenitentia solennis ei rursus injungenda non est, sup. q.28.2.c

84 Publica ac solemnis poenitentia viris ac mulieribus item tantum injungit potest, non tamen clericis; publica autem non solennis etiam clericis imponi plures potest, sicut & aliis, suppl. q.28.3.0

Pentecostes et festum pro beneficio datae legis, signifi-

P. E. 489
cans adventum Spiritus sancti, cuius festum succedit ei, 12. quæst. 102.4.10. & quæst. 103. 3. ad 4

1. Per, significat aliquam causam operationis, in suo causaliter dupliciter, sc. ut exit ab agente, & ut terminatur ad operatum, 1.q.36.3.c

2. Cum dicitur aliquis per aliquem operari, hac præpositio, per, semper designat in suo causaliter aliquam causam, vel principium actus, 1.q.36.3.c.princ.

3. Per, significat causam medium, sed aliquando habitudinem formam, per quam agens operatur, 1.q.39.8.c. & qu.45.6.ad 2

4. Solet denotare causam medium, vel principium de principio, 1.q.45.6.ad 2

5. Significat auctoritatem in re, & aliquando in oblioquo, 1.q.36.3.c

6. Pater operatur per Filium, & non converso, 1. q. 36.3.c.ad 4 & q.45.6.ad 2

+ Perceptio experimentalem quandam notitiam significat, 1.q.45.5.ad 2

1. Perfectio dicitur dupliciter, sc. proprie, & trahimptive, sicut dicitur quandoque perfectus latro, non quidam proprie & simpliciter, sed quamvis trahimptive, & secundum quid, 12. quæst. 55.3. ad 1. & qu. 92.1. c. fin. & 22. quæst. 14. 4.ad 1. & qu.45.1.ad 1. & qu. 47.13.c. & qu.92.1.ad 1. & qu. 116.1.c. ad 3

2. Duplex, sc. prima, id est forma substantialis; & secunda, id est forma accidentalis, 3. qu.73.1.c. & 22. qu.4.2. ad 1.

3. Duplex, sc. prima, id est substantia rei, & secunda, id est finis, sive operatio, & prima est causa secunda, 1.q.73.1.c

4. Perfectio univerbi duplex, sc. secundum statum praesentem, & futuræ novitatem, 1.q.73.1.c

5. Perfectio duplex, sc. totalitatis, & finis; prima conuenit diei sextæ, in primis oribus Dei; sed secunda diei septimiæ, 1. qu.73.1. c. ad 1. & 3.q.29.2.c

6. Dicitur tripliciter, sc. simili-

X 5 pli-

P E
Pliciter, secundum naturam, & secundum tempus, 12. qu. 98.2.ad 1. & 22. q. 16.1.ad 4.

7 Triplex, sc. secundum esse, secundum accidentia, & secundum finem, 1. q. 6.3.c.

8 Triplex, sc. dispositionis, forma, & finis, 3. q. 27.5.ad 2.

9 Triplex, sc. naturæ, gloriae, & gloriae, 1. q. 73.1.ad 1.

10 Gradus perfectionis quintuplices, scilicet quia supremum in entibus est, quod habet per se bonum sine operatione, ut Deus: secundum est, quod habet perfectum bonum per unum vel per paucos motus, ut angelos: tertium est, quod acquirit perfectum bonum per molitas operationes, ut homo: quartum est, quod non potest acquirere perfectum bonum ullo modo; sed imperfectum, per paucos motus, ut bruta perfecta, vel per unum tantum, ut bruta imperfecta: & infinitum est, quod nihil horum potest acquirere, & propter hoc non habet participantem aliquem motum, ut planta, 1. q. 77.2.c. & 12. qu. 3. ad 4. & q. 5.7.c.

11 Omnis creatura, secundum quod est perpetua, est de essentiis perfectione universalis; de accidentaliter vero, secundum quod est corruptibilis, 3. q. 21.7.c.

12 Ultima perfectio rei est in consecutione finis, 1. qu. 203.1.c. & 12. qu. 55.1.c. & 22. q. 284.1.c.

13 Prima perfectio, id est forma rei, se habet ad secundam, id est ad operationem, in duplice ordine, quia terminat & elicit eam, 3. q. 29.2. c.

14 In omnibus naturis ordinatis duo concurrunt ad perfectionem naturæ inferioris, scilicet aliquid secundum motum proprium, & aliquid secundum motum naturæ superioris, 12. q. 2.3.c.

15 Numquidque secundum quod est perfectum est bonum & in actu, 1. qu. 4. princ. & 1. 2. & quiesc. 3.1.1.c. & 12. qu. 3. 3. cor.

16 Primum principium in genere causæ efficientis opor-

tet esse perfectissimum; nam perfectum dicitur, cui nihil deficit, secundum modum sua perfectionis, 1. q. 4.1.c.f.

17 Ultima perfectio cuiuslibet rei est operatio eius, 12. q. 3.2.c.

18 † Perfectum est prius imperfecto ordine naturæ & perfectionis, sed ex converso ordine temporis, & generacionis, 1. qu. 85.3.ad 1. & 3. qu. 1. 5.ad 1. & 6.c.

19 Semper imperfectum est propter perfectum, 1. qu. 10.5.c.

20 Perfecta bonitas est in iis qua sunt ad finem, si per se sufficiunt inducere ad finem; imperfecta vero, si tantum a liquido cooperari possunt, 12. q. 98.1.c.

21 Adveniente perfecto non manet imperfectum, quando imperfectio est de ratione eius, 12. qu. 67.3.6.c. & 22. qu. 4.4.ad 2.

22 Vel quando sunt opposita, 1. q. 58.7.ad 3. & q. 62.7.ad 1. & 12. qu. 67.3.c. & 5.ad 2. & 6.c. & 1. q. 9.3.ad 1.

23 Aliquis dictior perfectus dupliciter, scilicet habendo perfectionem & statum eius, 22. q. 184.4.c.

24 Ad statum perfectionis requiritur obligatio perpetua ad servitutem Dei, cum aliqua solemnitate, 22. q. 184.4.5.6.c. & 22.5.ad 5

25 In statu perfectionis sunt foli profesi solemniter religiosi, & episcopi, 22. q. 184.4.5.6.o.

26 Status episcoporum est perfectionis statu religiosorum, quia episcopi sunt perfectiores, hi autem perfecti, 22. qu. 184.5.ad 3. & 7. 8. o. & qu. 185.8.c. & qu. 186.3. ad 5. & qu. 188.1. ad 1

27 Status religiosorum est perfectior statu curatorum & archidiaconorum, 22. qu. 184.8.o

28 Perfectio hominis est, ut contempnatur temporalibus, spiritualibus inharet, 12. q. 99.6.c.f.

29 Perfectio charitatis triplex, sc. ex parte diligibilis, di-

diligentis, & per exclusionem resurgentis, prima convenit foli Dei, secunda modum sua perfectionis, 1. q. 4.1.c.f.

30 Perfectio charitatis ex parte diligentis triplex, sc. secundum actum, studium, & habitum; prima convenit foli beatis, secunda perfectis viatoribus, tercia omnibus habentibus charitatem, & ad eam omnes tenentur, 22. q. 9.2.8. c. & qu. 44.4.ad 2. & ad 3. & qu. 184.2. o.

31 Ad perfectionem aliquid pertinet tripliciter, sc. essentiialiter, ut observantia praecorum charitatis; consequenter, ut consilia; & instrumentaliter, ut paupertas, contingencia, & huiusmodi, 22. qu. 184.3. c.

32 Paupertas voluntaria non est perfectio, sed instrumentum eius, 22. q. 19.12.ad 1. & q. 184.7.ad 1. & q. 186.6.ad 1. & q. 187.1.ad 3. & 2.c. & 3. c.f. & q. 188.7.ad 1. & 8.c.

33 Paupertas voluntaria est efficacia exercitatione pertinendi ad perfectionem charitatis, 22. q. 186.1.ad 4

34 Perfectio vite Christianæ simpliciter attendit secundum charitatem, sed secundum quid, secundum alias viritates, 22. q. 184.1.0. & 2. 3.c. & q. 189.1.ad 1. & 3.0.4.7.c.

35 Perfectio vite essentialeiter consistit in praeceto, sed instrumentaliter in consilio, 22. q. 184.3. o.

36 Principaliter & per se consistit in interioribus, præcipue in charitate; sed secundario & per accidens, in exterioribus, ut in virginitate & paupertate; & hoc tripliciter, sc. removendo impedimenta, vel ut effectus charitatis, & ut perfectio penitentia, 22. q. 81.7.c. & q. 186.7.ad 1

37 Quilibet tenetur tendere ad perfectionem ex pracepto, non autem tenetur esse perfectus, 22. q. 186.3.ad 1

38 Habens perfectam charitatem, vel existens in statu perfectionis non tenetur plus a-

liis ad opera perfectionis, nisi ex voto, vel cura, 22. q. 110.4.5.

39 Qui non est perfectus in virtutibus mortalibus, indigne sumit officium prælationis, vel prædicationis, 3. q. 41.3.

40 Perfecti debent tolerare iniurias proprias, secundum præparationem animi, non autem communes Dei, proximi, vel status, 22. q. 108.1.ad 2. & ad 4. & q. 185.3. ad 1

41 Debent resistere detractionibus suis, 22. q. 72.3.o.

42 Perfecti licet sui repetere, vel non dare, sicut etiam imperfecti, 22. q. 43.2.o.

1 Periculum ex ipso factum nascens facit illud factum non expedire, non autem periculum nascens ex defectu nostro, 22. q. 88.4.ad 2

2 Expediens est ascendere equum, quamvis periculum imminent cadendi de equo: alioquin oportet ab omnibus bonis cessare, quia etiam per accidentem aliquo eventu possunt esse periculosa, 22. q. 88.4.ad 2

3 Quascumque res magnas aggredi videtur periculose esse, quia in iis deficere est valde nocivum, 22. q. 128.ad 3

4 Periculis rerum humanarum est obviandum per res humanas, non autem per hoc, quod res divinae convertantur in usum humanum per dispensationem indebitam, 22. q. 88.11.ad 1

5 Periculum est in mora quandoque, 12. q. 96.4.f.

6 Si sit subitum periculum, non patiens tantam moram, ut ad superiore recurri posse, ipsa necessitas dispensationem habet annexam, quia necessitas non subdit legi. Ibidem.

1 Perjurium habet principalius nomen & speciem a falsitate; secundario a defectu justitia; tertio a defectu iudicij, 22. qu. 98.1. o. & qu. 123.3. ad 3

2 Semper est peccatum contrarium religioni, 22. q. 98.2.o.

3 Semper est peccatum mortale, licet ex ioco sit, vel ei la-

lapis linguae, si perpendit qui jurat, 22. q. 70. 4.c. & qu. 98. 2. 3. o.

4 Jurans verum quod putat esse falsum, vel jurans falsum, quod putat esse verum, est perjurus, 22. q. 98. 1. ad 3.

5 Perjurium promissorum est infame ipso iure, assertorium vero per sententiam tantum, 22. q. 98. 3. ad 2.

6 Fermitte lex humana dicitur aliquis non quasi ea approbans, sed quasi ea dirigere non potens, 12. quæst. 93. 3. ad 3.

7 Permutatio beneficii ecclesiastici propter commodum spirituale est licita de licentia episcopi, non autem propter commodum temporale, quia est simonia, 22. quæst. 100. 1. ad 5.

8 Perplexus aliquis esse potest ex suppositione, non autem simpliciter, 12. q. 19. 6. ad 3. & 3. q. 64. 6. ad 3. & qu. 82. 10. ad 2.

9 Per se quod convenit aliovi, non potest separari ab eo, 1. q. 60. 2. c.

10 Formæ convenit esse per se, non autem materiae vel composito, sed per formam, 3. q. 50. 5.c. & q. 75. 6.c. & q. 92. 2. c.

11 Omne quod inest non per se, reducitur ad aliquid, quod inest per se, 12. q. 19. 1.c.

12 In moralibus intentum dicitur per se, & quod est præter intentionem dicitur per accidens, 22. q. 37. 1.c. & q. 19. 3.c. & q. 42. 3.c. & q. 59. 2.c. & q. 64. 7.c. & q. 150. 2.c.

13 Perseverantia est in ratione bene considerata habili & perpetua permaneo, secundum Andronicum, 22. quæst. 128. c.

14 Est virtus specialis habens speciale objectum, scilicet opus laboriosum, ut tristabile diuturnitas, 22. q. 137. 10. & 2. c. ad 1. & ad 2. & q. 138. 1. c.

15 Ut est virtus moderatur alias passiones, scilicet timorem fatigacionis, aut defectus, proper diuturnitatem, non autem perseverantia, de qua loquitur philosophus, 22. q. 137. 2. ad 2.

4 Dicitur, tripliciter, sc. habitus mentis quo firmiter statur contra tristitias, habitus de proposito perseverandi, & continuatio boni usque ad finem vitæ. Primo & secundo modo est virtus infusa, non autem tertio modo, 1. q. 95. 3. ad 4. & 12. q. 109. 10. c. & 22. q. 8. ad 5. & q. 137. 2. 0. & 2. ad 2. & 4. c.

5 Primo & secundo modo fuit in Adam, non autem tertio modo, 1. q. 95. 3. ad 4. & 12. q. 109. 10. ad 3. & 22. q. 137. 4. ad 2.

6 Perfistere in bono usque in finem, ex propria intentione finis, est proprium perseverantie, sed convenientius virtuti, in quantum est habitus, 22. q. 137. 1. ad 3. & q. 138. 2. ad 3.

7 Perseverantia est pars potentialis, annexa fortitudini, 22. q. 128. c. ad 5. & ad 6. & qu. 137. 3. o.

8 Convenit cum temperantia in materia, sc. circa delectationes talium, sed magis convenit cum fortitudine, & principalius in modo, inquantum firmat contra difficultatem diuturnitatis, 22. q. 137. 2. ad 1.

9 Non est in appetitu sensitivo, sed in ratione, 12. q. 18. 3. ad 2. & 22. q. 53. 5. ad 3.

10 Persona dicitur a personando in theatris cum larvis, 1. q. 29. 3. ad 2.

11 Non est nomen intentionis, sed rei, 1. q. 30. 4.c.

12 Nomen persona non est impositum ad significandum individuum ex parte naturæ, sicut aliquis homo, sed rem substantiem in rationali natura, 1. q. 30. 4.c.

13 Persona significat id quod perfectissimum est in tota natura, sc. substantia in rationali natura, 1. q. 29. 3. c.

14 Significat substantiam particularē ad dignitatem pertinente, ideo est tantum in natura intellectuali, 1. q. 29. 3. ad 2.

15 Est rationalis natura individua substantia, secundum Boetium, 1. q. 29. 10. & 3.c.ad 2. & ad 4.

7 + Sab.

16 + Sobstantia in diffinitione persona accipitur in communi, secundum quod dividitur in substantiam primam, & secundam, 1. q. 29. 1. ad 2.

17 Persona est hypostasis distincta proprietate ad dignitatem pertinente, secundum magistrorum, 1. qu. 29. 3. ad 2. & 4.c.

18 Forma significata per non men persona non est essentia vel natura, sed est personalitas, 1. q. 39. 3. ad 4.

19 Persona est communicabilis multis naturis, non autem multis suppositis, 1. q. 39. 1. ad 3.

20 Illud quod non existit per se, non est persona, ut accidentia, partes & humanitas Christi, 1. q. 29. 1. ad 2. & 5. & q. 75. 4. ad 2. & 3. q. 2. 2. ad 3. & qu. 16. 12. ad 2.

21 Unitas personæ requirit unitatem esse completi, & personalis, quia eff. de constitutione ejus, non autem operationis, 1. q. 19. 5. ad 4.

22 Persona propriæ convenit Deo, & nobilis quam creaturis, 1. q. 29. 3. o.

23 Prædicatur analogice de Deo & creaturis, 1. q. 39. 6. ad 4.

24 In divinis est divinitas incommunicabilis existentia, secundum Richardsonem de sancto Victore, 1. q. 29. 3. ad 4.

25 In divinis significat relationem per modum substantiae, 1. q. 28. 4. o. & q. 30. 1.c. & q. 33. 2. ad 1.

26 Eritiam in divinis dicitur ad se, & non ad alterum, propter modum significandi, 1. q. 29. 4. ad 1.

27 Trinitas, essentia, & quilibet res demonstrabilis est persona secundum grammaticos, 1. q. 39. 8. fin.

28 In divinis persona & essentia sunt idem re, & differunt ratione, 1. q. 3. 3. o. & q. 39. 1. o. & q. 40. 1.c.

29 Addit supra essentiam Dei secundum intellectum, quia essentia potest intelligi fine persona, non aetate e converso, 1. q. 3. 3. ad 2.

30 Cognitio divinarum per-

sonarum est nobis necessaria ad recte sentendum de creatione, sed principalus de salute nostra, 1. q. 32. 1. ad 4.

31 In divinis essentia possum abstrahi a personis cognitione imperfecta, non autem cognitione beata, 1. q. 3. 3. o.

32 In divinis est pluralitas personarum, 1. q. 30. 1. o.

33 Persona in divinis prædictatur pluraliter de pluribus personis, 1. q. 30. 1. o. & q. 39. 3. ad 4.

34 Communitas hujus nominis persona non est realis, nec intentionis, nec negotiorum, sed rationis, 1. q. 30. 4. o.

35 In divinis sunt tantum tres personæ, 1. q. 30. 2. o. & q. 41. 6. o.

36 Tres personæ sunt unus Deus, & Deus est tres personæ, & est Trinitas, 1. q. 39. 3. 6. o.

37 Tres personas dicimus esse unam essentiam, non autem ex vel de eadem essentia, 1. q. 39. 2. o. & q. 41. 3. ad 3.

38 Hæc non conceditur; tres personæ sunt essentiae; quia forma non designatur nisi per duos genitivos, vel per unum genitivum habentem vim duorum, 1. q. 39. 2. c. ad 4.

39 Hæc est vera: tres personæ sunt unius essentiae; & genitivus construitur in habitudine causa formalis, 1. q. 39. 2. o.

40 Hæc conceditur: essentia est trium personarum; non autem hoc: Deus est trium personarum, nec, tres personæ sunt unius Dei, 1. q. 39. 2. c.

41 Persona divina sunt plures res, 1. q. 30. 1. c. item q. 39. 3. c. ad 3.

42 Pertinax secundum Isidorum est, qui tenet imprudenter suum propositum, quasi omnino tenax, 22. q. 138. 2. c.

43 Assimilatur incontinenti & molli, quia nimis appetit aliquam delectationem, & fugit tristitiam, 22. q. 138. 2. ad 2.

44 Pertinax opponit perseverantie secundum excessum, molliores autem secundum deficitum, 22. q. 138. 2. o.

45 Pervicax est idem quod per-

pertinax, qui in suo proposito ad victoriam perseverat, 22. q. 238. 2. c.

1 + Pestis non oportet quod opponatur opino, 12. q. 39. 4. ad 1. item quæst. 84. 4. ad 1.

+ Petra in deserto fuit aliquid materiale significans Christum, 1. q. 102. 1. ad 4.

Petrus negando Christum peccavit mortaliter, 22. q. 24. 12. ad 1.

Philotimia est virtus in concupisibili, circa honores absolute, innominata laringe, 12. q. 60. 5. c. & 22. q. 139. 2. c.

Phinees occidendo Zambrion peccavit, quia occidit inspiratus zelo Dei, vel quia erat filius sacerdotis, 22. q. 60. 6. 2.

Phreneticis apparitiones rerum altera quam sint vigilantibus, per naturalem commotionem sunt, 1. q. 111. 3. c. fi.

1 Pietas a vulgo sumitur pro actibus misericordia, quia Deus testatur, hos actus sibi fieri; & ex hoc Deus dicitur pius, 22. quæst. 105. 1. ad 2.

2 Est specialis virtus, 22. q. 101. 3. o.

3 Principaliter est ad parentes & ad patrem, in quibus includuntur omnes consanguineti, cives, & amici, & patria, 22. q. 80. 1. c. & q. 101. 1. o. & 2. ad 3. & 3. c.

4 Religio exhibet cultum Deo, pietas autem parentibus & patriæ, quia eis homo maxime debitor est post Deum, 12. q. 69. 3. c. & 22. q. 101. 1. c. & 3. ad 1. & ad 2. & q. 102. 1. ad 3. & q. 106. 1. c. & q. 122. 5. c.

5 Pietas debetur Deo, quia cultus parentum includitur in cultu Dei, sicut minus in maiori, 22. q. 101. 1. ad 1. & 3. ad 2. & q. 102. 1. ad 1. & q. 103. 3. ad 1. & q. 106. 1. c. ad 1.

6 + Opera pietatis non debent prætermiti propter religionem, nisi impedian tam, quia jam non essent opera pietatis, 22. q. 101. 4. c.

7 Donum pietatis est habitualis dispositio animæ, qua prompte mobilis est a Spiritu sancto; ad habendum filialem

affectum ad Deum ut ad patrem, 22. q. 122. 1. c.

8 Pteratis donum colit patrem Deum, sed ut virtus colit patrem carnalem, 22. q. 121. 1. 3. o.

9 Donum pietatis colit Deum, & consequeat ea que Dei sunt, sc. sanctos, faciem scripturam, & pauperes, 22. q. 121. 1. ad 3.

10 Donum quo aliquis propter reverentiam Dei operatur bonum ad omnes, pertinens vim appetitivam, in iis qua alterum sunt, convenienter pietas nominatur, 12. q. 68. 4. c. fin. & ad 2.

11 Donum pietatis est unus habitus, dirigens in omni communicatione ad alterum, propter unam mensuram, 12. q. 68. 4. c. fin.

12 Religio est potior virtute pietatis, sed est inferior dono pietatis, 22. quæst. 121. 1. ad 2.

13 Pietas & timor Dei manifestant fidem & sapientiam, 22. q. 45. 1. ad 3.

14 Actus doni pietatis in patria est honor Dei, & honor sanctorum adiuvicem, 22. q. 121. 1. ad 3.

15 Pignus facit spem habendrem, & tantum valet, 12. q. 114. 3. ad 3.

16 Pisces carent memoria, secundum Basilium, non autem secundum Augustinum, & comunitate sunt animalia imperfectiora terrestribus animalibus, 1. q. 72. 1. ad 1.

17 Non offerebatur in templo, quia sunt magis alieni a conversatione hominum, quam alia animalia, & cito moriuntur, quando sunt extra aquam, 12. q. 102. 3. ad 3.

18 Ut includantur omnia iusti, quia habent aliquod speciale inter pisces, subiungit scriptura: creavit Deus cetera grandia, 1. q. 70. ad 4.

19 Pythagoras noluit profiri se esse sapientem, sed amator sapientia, 22. q. 186. 2. ad 1.

Placere hominibus propter favorem humanum est pecatum, non autem si hoc sit

P L ad gloriam Dei, 22. q. 115. 1. c.

ad 1. Plagium est furtum hominis, & punitur in veteri lege pena mortis, 12. quæst. 105. 2. ad 10.

Planetas septem illuminantes totum mundum significant candelabrum habens septem lucernas, in septem calamus, in australi parte templi, quorum cursus est nobis ex australi parte, 12. q. 102. 4. ad 6.

1 Plantæ productæ sunt tertiae, pertinent ad opus distinctionis, non autem ad opus ornatus, 1. q. 69. 1. ad 1.

2 Plantæ secundum Augustinum, productæ sunt die tertia, caufaliter tantum; secundum alias autem productæ sunt in aliis, 1. q. 69. 2. 0. & q. 70. 1. c. fin. & q. 71. c. fin. & q. 72. c. ad 1. & q. 74. 2. c. & q. 102. 1. ad 5.

3 Habent simili potentiam generationis activam & passivam, sed absolute dicuntur mares vel feminæ a prædominio, 1. quæst. 1. c. & 3. q. 32. 4. c.

4 Plato solius amore veritatis contemplanda abstinuit ab omni contemplatione venerea, pro quo sacrificavit, non quasi reputans hoc peccatum, sed cedens errori civium, 22. q. 152. 2. ad 3.

5 Vedit librum Genesis, & exposuit aliquid eius, 1. q. 66. 1. ad 5. & q. 74. 3. ad 4.

6 Posuit ideam separatam entis, & unius, & boni, & summum Deum, 1. q. 6. 4. c.

7 Plurimæ materialis a nullo agente est intenta ut finis, quia tendit in infinitum, quod repugnat fini, 1. q. 47. 3. ad 2. & fin. & q. 50. 4. ad 4.

8 Pluviales aquæ cantantes vaporibus aquæ, & parum ex vaporibus missorum, qui ex vi nature refloventur in veras aquas; ideo in eis potest esse baptinum, 3. quæst. 66. 4. ad 5.

9 Poetica uititur metaphoris propter defectum rei de qua est; theologia vero propter excessum, 1. q. 1. 9. ad 1. & 12. q. 101. 2. ad 2.

P O 495 ad gloriam Dei, 22. q. 115. 1. c.

1 Pollutio nocturna magis judicatur quod rationem meriti vel demeriti secundum principium quod est in dormiendo, quam secundum terminum, qui est in vigiliando; nec reputatur quis evigilasse, quousque perficie usum libertatis arbitrii recuperaverit, 1. q. 94. 4. ad 4.

2 Non omnis emissio humoris carnalis est proprie pollutio, sc. quando in vigilia ex infirmitate, vel absque ulla commotione carnis, & absque cogitatione immunda, & sine delectatione, & quasi insensibiliter humor carnalis egreditur, 22. q. 151. 1. ad 4.

3 De pomis collum æternorum, 1. q. 10. 3. c.

Populus est multitudo hominum, juris consensu, & utilitate communicans, sociata, 1. quæst. 31. 1. ad 2. & 12. q. 105. 2. o.

4 Porphyrio habet unum pedem latum ad natandum, & alium fistum ad ambulandum, folio mortuus bibit omnem cibum aqua tingens; ideo significat inobedientes, 12. q. 102. 6. ad 1. fi.

5 Potito duplex, sc. prædicamentum, id est ordo partium in loco, & differentia quantitatis, 12. q. 49. 1. ad 3.

6 Posse facere non intelligitur aliquis, quod non licite facere potest, 22. q. 157. 3. c.

7 Hoc verbum, potest, habet vim ampliativam, 1. q. 25. 5. ad 2.

8 Illud possumus, quod de jure possumus; unde dicitur illud esse non posse, quod convenienter esse non potest: ideo exponitur, non potest, id est non debet, 3. q. 74. 7. ad 1.

9 Dicitur ille aliquid non posse, qui non potest illud defacili, 3. q. 86. 1. ad 2. fi.

10 Possidere aliquid quasi proprium est licitum & necessarium triplici ratione, sc. solicitudinis, ordinis, & pacis, 22. q. 66. 2. o.

11 Possidere aliquid quasi proprium est licitum & necessarium triplici ratione, sc. solicitudinis, ordinis, & pacis, 22. q. 66. 2. o.

12 Con-

3. Communitas possessionum dicitur esse de jure naturali, quia divisio earum est secundum jus humanum tantum, 12. q. 94. 5. ad 3. & 22. q. 66. ad 1. & 7. c.

4. Possessiones Iudaorum non poterant vendi, ne forte confunderentur; prater domos urbanas, quia non erant forte divise, 12. q. 105. 2. c. ad 3.

5. Optimum est, quod possessiones sint distincte, sed usus partim sit communis, sed partim per voluntatem possessorum communicetur, sicut statutum est in lege veteri, 12. q. 95. 2. c. item 22. q. 66. 2. c.

6. Propter irregularitatem possessionum plures civitates destruantur, ut Philosophus dicit; ad quod lex vetus triplex apposuit remedium, scilicet in secundum numerum hominum possessiones aequaliter dividenter, vel ut possessiones non in perpetuum alienentur, sed certo tempore ad suos possessores revertantur, ut non confundantur fortes possessiones; vel ut ad huiusmodi confusionem tollendam proximi succedunt morientibus, 12. q. 105. 2. c. ad 3.

7. Possibile sumitur dupliciter, scilicet ad dividitur contra necessitate, & ut commune ad necessitate, & ad contingens, 1. q. 41. 4. ad 2.

8. Possibile vel impossibile duplex, scilicet simpliciter & absolute, & ex suppositione, 3. q. 46. 2. c.

9. Possibile vel impossibile absolute dicitur per convenientiam vel repugniam terminorum, non autem possibile secundum aliquam potentiam, 1. q. 25. 3. c. ad 4 & q. 46. 1. ad 1.

10. Possibile & impossibile dicuntur tripliciter, scilicet secundum potentiam activam vel passivam; & in eo quod aliquid facere posse dicitur, vel fieri. Alio modo non secundum aliquam potentiam, sed secundum seipsum, sicut per repugniantem terminorum vel convenientiam, possibile vel

impossibile aliud dicitur esse. Tertio dicitur secundum potentiam mathematicam, ut in geometricis, 1. quæst. 25. 3. c. ad 4. & quæstione 46. 1. ad 1.

11. Possibile vel impossibile secundum potentiam, iudicatur secundum causas inferiores tantum, 1. q. 25. 3. ad 4.

12. Possibile contentum sub necessario convenit Deo, non autem oppositum ei, quia sequitur potentiam passivam, 1. q. 41. 4. ad 2.

13. Posterior aliquem effectum contingit esse suo principio dupliciter, scilicet ex parte agentis, & ex parte actionis, 1. q. 42. 2. c.

14. Post predicationem est quod consequitur diversa genera, 12. q. 49. 1. c.

15. Potentia significat id quod est principium, non autem relationem eius, 1. quæst. 41. 5. ad 1.

16. Potentia creatura duplex, scilicet ad esse, & ad agere. Prima se tenet ex parte materie, secunda vero ex parte formæ, 12. q. 55. 2. c.

17. Duplex, scilicet potentia absoluta, & potentia ordinata, 1. q. 9. 2. c. & q. 25. 5. ad 1.

18. Potentia creatura duplex, scilicet naturalis, & obedientialis, 1. q. 115. 2. ad 4 & 3. q. 1. 3. ad 3. & q. 11. 3. c.

19. Potentiae naturales non habent habitum, nec aliquid superadditum, quia operantur circa aliquam determinata, 12. q. 49. 4. ad 2.

20. Duplex, scilicet imperans, & exigens, 1. q. 115. 2. ad 4.

21. Duplex, scilicet rationalis, & irrationalis. Dico autem potentiam rationalem five humanam, ipsam rationem, vel quæ rationi obediens, 12. q. 8. 1. ad 3.

22. Rationales sunt ad opposita respectu eorum, tantum quæ sunt sub convenienti objecto carorum, 12. q. 8. 1. ad 3.

23. Sunt ad opposita respectu eorum tantum, ad quæ non naturaliter inclinantur, scilicet non respectu finis, 1. q. 62. 8. ad 2.

24. Oppositiorum eadem est potentia, 12. qu. 8. 1. ad 1.

cramento potuit conferre 3. qu. 64. 3. 4. c. & qu. 84. 5. ad 1. & 7. ad 4.

25. Christus potuit hanc potestatem alius communicare, 3. q. 64. 4. o.

26. Nulli pure creature communicata est, 3. q. 64. 4. ad 1. & ad 3. & q. 71. 1. ad 1.

27. Propria potestas Christi in baptismo duplex, scilicet divina, & excellentia, secundum humilitatem; secundum communicare potuit, non autem prius, 3. q. 64. 4. o.

28. Bonus uetus potestatis ad regendum alios est optimus, & abusus eius est peccatum, 12. q. 2. 4. ad 2. & 22. q. 65. 3. ad 1.

29. Abutens potestate fibi data meretur eam amittere, 12. q. 2. 4. ad 2 & 22. q. 65. 3. ad 1.

30. Officium potestatum celestium est arcerem demones, 1. q. 108. 6. c. f. & q. 110. 1. ad 2. fin. & q. 113. 3. c.

31. Potus moderatus vini multum confort, & modicus excessus multum laedit, etiam plus quam excessus cibi, cum usum rationis impedit, vinum enim multum potum irritationem & iram & ruinas multas inducit, 22. q. 149. 1. o.

32. Praeceptum importat applicationem legis ad ea, quæ ex lege regulantur, 12. q. 90. 2. ad 1.

33. De ratione praecetti est, quod importet ordinem ad finem, in quantum præcipitur id quod necessarium, vel expeditum est ad finem, 12. q. 99. 1. c.

34. Praeceptum propriè importat rationem debiti, 12. q. 99. 1. c. & qu. 100. 5. ad 1. & 9. 2. c. & 22. q. 44. 1. c.

35. In qualibet praecetto sunt diversa genera, ex aequo si habentia, ordinantur diversæ potentie animalia, non autem alter, 12. q. 8. 2. ad 2.

36. Potestas excellentiae humanitatis Christi in sacramentis consistit in quatuor principiis, scilicet in hoc, quod meritum, & virtus passionis eius operatur in sacramentis, & in eius nomine sacramenta sanctificantur, & ex eius institutione sacramenta virtutem obtinent, & ipse effectum sacramentorum sine exteriori sa-

37. Non omnia posita in lege sunt sub praecerto, 22. q. 186. 2. ad 2.

38. Illud tantum cadit sub praecerto legis proprie, pro quo pena legis infigitur, 12. q. 100. 9. c.

39. Non omnia errorum Pharisæorum de praecipsis divinis, 12. q. 108. 1. ad 2. & ad 4.

P R
8 Praeceptum duplex, sc. obligans singulos de communitate, vel communiam tantum, 22. q. 152. 2. ad 1.

9 Praecepta affirmativa non distinguuntur a negativis, quando se includunt, 12. q. 100. 4. ad 2. & 22. q. 122. 2. ad 3.

10 Negativa prohibent actus peccatorum, qui sunt secundum se malis, nec unquam ullo modo, aliquo tempore, vel loco posse sunt bene fieri; affirmativa vero sunt de actibus virtutum, 22. q. 33. 2. c.

11 Praeceptorum diversitas non significat diversitatem habitus, sed diversitatem actus, quia non dantur de habitibus virtutum, sed de actibus eorum, 22. qu. 31. 4. ad 1. & qu. 44. 2. ad 1.

12 Praecepta affirmativa obligant semper, sed non ad semper, negativa vero obligant utroque modo, 12. q. 71. 5. ad 3. & q. 88. 2. ad 2. & qu. 100. 10. ad 2. & 22. q. 3. 3. c.

13 Omne praeceptum affirmativum habet annexum negativum, 22. q. 44. 3. ad 3.

14 Præceptum dupliciter amittit obligationem, sc. ratione impossibilis, vel si finis ejus sine eo haberri potest, 12. q. 13. 3. ad 3. & 22. q. 64. 6. ad 3.

15 Praecepta nova legis sunt majora quam veteris quoad explicationem, & manifestationem, non autem quoad substantiam, 12. q. 307. 3. ad 2.

16 Praecepta Dei sunt de eo, quod est de necessitate salutis secundum se; ideo qualibet causa observari illa oportet, non autem præcepta ecclesiæ, 22. q. 147. 4. ad 2.

17 Praecepta decalogi sunt quasi prima & communia legis principia per se nostra, 12. q. 100. 3. ad 3. & 5. ad 6. & 22. q. 122. 3. ad 4. & 4. c. & 5. ad 1. & ad 2. & ad 3. & 6. ad 1. & ad 2. & q. 140. 2. ad 3. & qu. 170. 1. ad 3. & 2. ad 1.

18 Sunt, quæ statim ex principio principiis, vel ex fine in norescunt hominibus, 12. q. 100. 3. o. & 5. ad 1. item 6. 11. c. item 22. q. 122. 1. c.

19 Inter præcepta decalogi

P R
non numerantur prima communissima præcepta legis naturæ, nec ea quæ diligenter inquisitio indigent, 12. q. 100. 3. c. & 5. ad 1. & 11. c. & 22. q. 56. 1. c.

20 Præcepta decalogi sunt immediate a Deo, alia vero per Moysem, vel per alios, 12. q. 100. 3. c. ad 1. & 6. b. & 11. c.

21 Sunt scripta, quadruplici ratione, facilius primo quia per contrarium consuetudinem quam in peccato precipitabantur, iam apud multos ratio naturalis obtenebrata erat; secundo quia est in aliisque vigebat ratio, tamen amor boni in eis desiebat, unde per quamdam coalitionem legis obligariet, ad bonum inducendi erant; tertio ut ad opera virtutis non solum natura inclinaret, sed etiam reverentia divini imperii; quartio ut magis memorie tenerentur, & frequentius in cogitatione versarentur, 1. q. 24. 1. c.

22 Diversimode a diversis numerantur & distinguuntur, 22. q. 100. 4. 5. o.

23 Sufficientia decem præceptorum decalogi, 12. qu. 100. 5. o.

24 Convenienti modo traduntur, quia in eis maxima sapientia continetur, 12. q. 100. 7. o.

25 Convenienter ordinantur, 12. q. 105. 6. o.

26 Omnia quæ sunt in doctrina veteris testamenti ordinantur ad præcepta decalogi, usque ad finem, 12. qu. 36. 1. ad 3.

27 Omnia alia præcepta moralia veteris legis reducentur ad præcepta decalogi, 12. q. 100. 3. 11. c. & 22. q. 122. 6. ad 2.

28 Omnia præcepta moralia legis divina continentur in præceptis decalogi, 12. q. 100. 3. o.

29 Singula præcepta decalogi declarantur, 22. q. 122. 6.

30 Ratio tantum in primo & tertio præcepto redditur, quia alia sunt pure moralia, & sine determinatione, 12. q. 100. 7. ad 2.

31 Præmium ponitur tan-

P R
tum in primo & quarto præcepto, quia videbantur inutilia; perna vero ponitur tantum in primo & secundo ratione prænitatis. Erant autem homines prœponiti ad idolatriam, & propter generalē consuetudinem gentium; & sunt proni ad perjurium propter frequentiam juramenti, 22. q. 100. 7. ad 3. & ad 4.

32 Ecclatum falsa doctrina prohibetur secundo præcepto decalogi, 12. qu. 100. 5. ad 3. & 11. in cor.

33 In folio tertio præcepto ponitur, memento, ratione beneficij præteriti, vel propter determinationem ejus, 12. qu. 100. 7. ad 5.

34 Præceptum tertium mystice, quad cessionem a peccatis, & quietem mentis in Deum, et generale, sed ut per ipsum prohibentur ad literam opera servorum, id est opera mechanica, et præceptum speciale. Sub opere autem manualli intelliguntur omnia humana officia, ex quibus homines licite viam lucranti, five manus, five pedibus, five lingua fiant, 22. qu. 122. 4. ad 1. & q. 187. 3. c.

35 Et erat partim morale, & partim cærimoniale, 12. q. 100. 3. ad 2. & 7. ad 2. & ad 5. & 22. q. 122. 4. ad 2.

36 Præceptio tertio, ut est morale, precipit quies mentis in Deum, cui contrariantur tristitia mentis de bono divino, 12. qu. 100. 5. c. f. & 22. q. 35. 3. ad 1.

37 Omnia præcepta decalogi, præter tertium & quartum sunt negativa; quia negotio est communior affirmatio, 12. q. 100. 7. ad 1.

38 Tria prima præcepta decalogi sunt de actionibus religiosis, quartum est de pietate; reliqua vero de justitia communiter dicta, 22. q. 122. 1. c. & 2. c. ad 1. & 3. 4. 5. 6. c.

39 Inter præcepta decalogi non dantur præcepta de prudentiali, sed tantum in prophetis, & in nova lege, 22. qu. 56. 1. o.

40 Intellexus & scientia fi-

P R
delium sunt in præceptis legi Dei, ideo non dantur de eis præcepta in decalogo, sed in sequentibus, 22. q. 16. 2. ad 1.

41 In decalogo ponitur præceptum de passionibus ipsius concupiscentiis, non autem irascibiliis, quia præcepta decalogi sunt prima, 12. q. 100. 5. ad 6.

42 Præcepta quæ inducunt ad observantiam legis presupponunt legem; ideo non possunt esse prima, nec ponuntur in decalogo, 22. quæst. 170. 2. ad 2.

43 Præcepta, quæ prohibit concupiscentiam sunt duo, secundum rationes speciales, unum vero secundum rationem communem, 12. quæst. 100. 4. ad 3.

44 Omnia præcepta moralia pertinent ad legem naturæ, sed diversimode, 12. q. 49. 3. ad 2. & 4. c. & qu. 100. 1. o. & q. 104. 1. c.

45 Præcepta moralia servari debent semper ab omnibus, quia sunt de lege naturali, 12. q. 98. 5. c.

46 In iis, ad quæ homo tenetur ex ratione, sufficit præceptum de faciendo, in quibus etiam intelligitur prohibitus vitandum, 22. q. 32. 1. ad 3.

47 Præcepta legis cuiuscunq; que dantur de actibus virtutum, 12. q. 107. 1. ad 2.

48 Præcepta Dei sunt locida, quod tam non est, nisi haberent rationalem causam, 12. q. 107. 1. b.

49 Præcepta moralia & novæ legis habent rationabilem causam secundum suam naturam, non autem veteris, sed tantum in ordine at aliud significandum, velexcludendum, 12. q. 102. 1. o.

50 Operari manus licita & necessaria viatus est in præcepto de iure naturali; sed cessione ab opere manuali licito, & necessario est facere aliter, quam natura ordo exigit, 22. q. 187. 3. c. ad 1. fi.

51 Labor manualis est in præcepto communis, non autem singulis, nisi quando quis sine eo non potest licite vi.

Viver, 23.q. 187.3. c. ad 1
52 + Operari sine tristitia , &
delectabiliter ratione finis , ca-
pit sub præcepto legis Dei ,
non autem ex habitu , 12.q. 100.
9. ad 3

53 Lex vetus continet præ-
cepta moralia , id est de actibus
virtutum , 12. q. 98.5.c. & q. 99.
2. o. & 3. ad 2. & 4. c.

54 Lex divina dat præcepta
moralia de actibus omnium
virtutum , obligando , vel con-
fundendo , non autem lex hu-
mana , 12. q. 100.2. o.

55 Omnia præcepta legis
sunt unum ratione finis , sed
sunt multa secundum diversi-
tatem rerum ad finem , 12. q.
99.1.o.

56 + Modus virtutis triples ,
scilicet scienter , voluntarie , &
ex habitu ; primus est de præ-
cepto legis divinae & humanae ,
secundus divinae tantum , ter-
tius nullius , 12.q.96.3. ad 2. &
q. 109.9. o. & 22.q.44.1. ad 1. &
4. ad 1. & 8. c.

57 Maximum præceptum da-
tur de charitate , 22. q. 44.1. o.

58 Præceptum de dilectione
Dei exponitur , 22. quæst. 44.
4. 5. o.

59 Præcepta charitatis non
numerantur inter præcepta de-
calogi , quia omnia alia in eis
includuntur , & ad hæc ordi-
natur , 12.q.100.3. ad 1. & 11.
c. & 22. q. 22.2. ad 1. & qu. 23.4.
ad 1. & q. 24.1. ad 3. & qu. 10.4.
ad 2. & 5. c. & q. 122.1. ad 4

60 Tota lex in præcepto
charitatis impletur , 12. q. 99.

1. ad 2. & q. 105.2. ad 1

61 + Præceptum de dilectione
Dei perfekte impletur in patria
tantum , sed imperfete in
via , 12. q. 44.6. o.

62 Præcepta charitatis sunt
tantum duo , sc. de dilectione
Dei & proximi , 12. q. 99.1. ad
3. & 22. q. 44.2. 3. o.

63 Sunt duo explicite , &
unum implicite , quia unum
includitur in alio , 12. q. 99.1.
ad 2. & 22. qu. 44.2. c. & q. 59.
2. ad 6

64 Præcepta de dilectione Dei
& proximi sunt prima . & pri-
mo intenta ; alia vero secunda ,
& finis secundarius , 12.q.100.3.

ad 1. & 11.c. & 22. q. 44.1.c. &
q. 189.1. ad 5

65 Dilectio proximi , & o-
mnia , sine quibus ipsa non fer-
vatur , cadunt sub præcepto ,
22. q. 32.5. c.

66 Præceptum de dilectione
proximi convenienter traditor,
quia tangit rationem dilectionis ,
& modum non quidem
sequitatis , sed similitudinis
tripliciter , scilicet secundum
finem , regulam , & propter
se , 22.q.44.7. o.

67 Dilectio proximi ex præ-
cepto debet esse vera , rea ,
sancta , & efficax , 22. q. 44.7. o.

68 Præcepta legis data sunt ,
ut homines instruantur ad di-
lectionem Dei & proximi , 12.
q. 99.1.ad 2. & ad 3

69 Nullum præceptum datur
de dilectione sui , vel corporis
proprii , quia hæc semper ma-
nent , & includuntur in dilectione
Dei & proximi , 12.q. 100.5.
ad 1. item ad 4. item 22. q. 44.
3. ad 1

70 + Modus virtutis , scilicet
operari ex charitate , est de
præcepto speciali charitatis ,
non autem de aliis præceptis ,
nec modus aliarum virtutum ,
12. q. 100.9.10. o. item 22. qu. 44.
1. ad 1. & 4. ad 1. item 8. c.

71 Homo in statu innocen-
tiae poterat sine gratia servare
omnia præcepta Dei quæd
substantiam auctus , non autem
quoad modum eus , scil. quod
fiat ex charitate , sed poft
catum neutro modo , 12. q. 109.
4.0. & 5. ad 2

72 Præcepta specialia dan-
tur de effectibus charitatis ,
scilicet de gaudio , pace , de
beneficiencia , propter tardi-
ores , licet includantur in præ-
ceptis charitatis ; similiiter contra
oppofita charitatis , scilicet
contra odium , accidam , in-
vidiam , discordiam , & scandalum , 22. qu. 44.3. ad 2.i.
tem ad 3

73 In lege divina non datur
præceptum de fide impliciter ,
sed de quibusdam credendis ,
quia fidis præcedit præcepta ,
12.q.100.4. ad 1. & 22. q. 36.1.
o. & q. 22.1. c.

74 Datur præceptum de con-
fessio-

feſſione fidei , & de doctrina
ejus , 22. q. 16.1. ad 4

75 Dantur præcepta contra
corruptionem fidem , 22. q. 16.
3. ad 3

76 Inter præcepta legis divi-
nae , quadam fuit præambula
legi , sicut præcepta de fide &
spe , quadam de substantia le-
gis , 22. q. 23.1. c.

77 Præcepta spe non po-
tuerunt primo dari , nisi per
modum promissionis , sed po-
sta præcipiendo , 12. q. 23.1.

78 In lege Dei non datur
præceptum contra speratio-
nem , quia intelligitur in præ-
cepto spei , sicut dehonoratio
parentum intelligitur in quar-
to præcepto , 22. qu. 22.1. ad
3. & 2. ad 3

79 Dantur convenienter præ-
cepta de intellectu & scientia
quoad doctrinam , disciplinam ,
vitam , & memoriam , 22. qu.
16.2. c. & qu. 46.2. ad 3. item
qu. 49.1. ad 3

80 Dantur præcepta de timo-
re filiali , non autem de servili ,
sed tantum ponuntur communi-
cationes , 22. q. 23.2. o.

81 Timor filialis est qualis ge-
nus ad dilectionem Dei , &
principium omnium ; qua pro
Dei reverentia observantur : id
eo simili dantur præcepta de
timore filiali , & de dilectione
Dei , quia utrumque est præ-
ambulum ad exteriores actus
qui præcipiuntur in lege , ad
quos pertinent præcepta de
calogi , 22. q. 22.2. ad 3

82 Timor filialis est præam-
bulum ad legem , non sicut ex-
traneum , vel extrinsecum , sed
sicut principium legis , sicut et-
iam dilectio ; ideo de utroque
dantur præcepta , quasi princi-
pia communia totius legis , 22.
q. 22.2. ad 1

83 Omnia præcepta decalogi
pertinent ad prudentiam , in-
quantum est direxitva omnium
actuum virtuorum , 22. q. 57.
1. c. item 2. ad 2

84 In lege Dei dantur præ-
cepta contra vitia prudentia , in-
quantum sunt contra iustitiam ,
scilicet astutia , fraus , & dolus ,
22. q. 56.2. o.

85 Omnia præcepta cæmo-
rialia habebant causam ratio-
nabilem , scilicet literalem , &
figuralem , 12. q. 102. o.

86 Præcepta cæmonialia
erant

508

Moralia in tantum sunt
determinabilia lege , id est in
præcepto , in quantum perti-
nent ad iustitiam , 12. qu. 99.
3. ad 1

87 Moralia in tantum sunt
determinabilia lege , id est in
præcepto , in quantum perti-
nent ad iustitiam , 12. qu. 99.
3. ad 1

88 Præcepta legis maxime &
principaliter sunt de iustitia ,
quia ipsa principaliter atten-
dit rationem debiti , 12. q. 99.
5. ad 1. & qu. 100.2. c. & 3. ad
3. & 22. q. 56.1. ad 1. & 2. o. &
q. 122.1. o. & q. 140.1. ad 3. &
q. 108.2. ad 1

89 In lege Dei dantur præ-
cepta de fortitudine , & de parti-
bus eius , 12. qu. 100.11 ad 3. &c.
21. q. 140.0

90 Præcepta legis divinae
dantur de fortitudine , & de
aliis virtutibus , secundum
quod convenit ordinacioni
mentis in Deum , 22.q.140.1.c.

91 Dantur convenienter præ-
cepta negativa contra vita op-
posita temperantia , & partibus
eius , 12. qu. 100.11. ad 3. &
22. q. 170.0

92 Dantur præcepta de per-
severantia & patientia , non
autem de magnanimitate &
magnificencia , sed dantur
confilia , 22. q. 140.2. ad 1

93 Non datur præceptum
contra presumptionem , quæ
oppontitur magnanimitati , quia
intelligitur in præcepto timo-
ris , 22.q.22.2. ad 3

94 Omnes virtutes , de qua-
rum aliibus dantur præcepta ,
ordinantur ad purificandum
cor , vel ad bonam conſcienciam ,
vel ad restam fidem , quæ
requiruntur ad diligen-
tiam Deum , 22.q.44.1.c.

95 Quædam ceremonialia e-
runt ante legem , non quidem ex-
præcepto legis Dei , sed ex ra-
tione humana per instinctum
Dei , 12. q. 103.1.o.

96 Læx vetus continet præ-
cepta cæmonialia , id est quæ
specialiter pertinent ad cultum
Dei , 12. q. 99.3. o. & 4.5. c. &
q. 101.1.2.4.c. & q. 103.1.c. ad 5.
& q. 104.1.0. & q. 108.2. c. & 22.
q. 122.2. ad 2

97 Omnia præcepta cæmo-
rialia habebant causam ratio-
nabilem , scilicet literalem , &
figuralem , 12. q. 102. o.

Grant figura Christi, ecclesia, & patria coelestis; sed lex nova est tantum figura patriæ, 12. q. 101. 2. o. & q. 103. 1. c.

97 Erant figuralia, primo, & per se; judicialia vero erant ex consequenti tantum, 12. q. 104. 2. o. & 3. c. & 22. q. 57. 1. c.

98 Fuerunt viva usque ad passionem Christi, sed mortua deinceps, mortifera vero post divulgationem euangeli, 12. q. 103. 3. 4. o. & q. 104. 3. c. & 22. q. 56. 4. ad 1. & q. 87. 1. c. f. & q. 93. 1. o. & q. 94. 3. ad 5.

99 Praecepta ceremonialia & judicialia sunt determinatio-nes moralium, & etiam praec-pta decalogi, sed non po-nuntur in decalogo, 12. q. 122. 2. ad 2

100 In lege veteri sunt plu-ria praecepta ceremonialia, quam judicialia, & plura praec-pta moralia respectu proximi, quam respectu Dei, 12. q. 104. 1. ad 3

101 Praecepta ceremonialia & judicialia sunt determinativa praecitorum decalogi ex vi institutionis tantum, sed moralia ex vi naturalis instinctus, 12. q. 100. 11. ad 2

102 Lex verus non contineat alia praecepta, nisi moralia, ceremonialia, & judicialia, 12. q. 99. 4. c. & 5. o.

103 Colere Deum est actus virtutis, ideo pertinet ad pre-cepturnum morale, sed determi-natio eius ad ceremonialia, 12. q. 99. 3. ad 3

104 In iis, quæ ordinant ad Deum, quædam sunt moralia, quæ ipsa ratio fide formata di-stant, sicut Deum esse amandum; quædam vero ceremonialia, quæ non habent vim obligati-onis, nisi ex institutione divi-na, 12. q. 104. 1. ad 3

105 Praecepta ceremonialia & judicialia obligant ex lege rantium, moralia vero etiam secundum se, ex dilectione rationis, 12. q. 100. 11. c. ad 2. & q. 104. 1. c. & 4. ad 2

106 Lex vetus contineat praec-pta judicialia, id est determi-nationis iustitiae fervanda in-ter homines, 12. q. 99. 4. o. i-tem 5. c. & qu. 101. 1. c. & qu.

103. 2. c. item q. 104. 7. o. & q. 108. 2. c. & 22. qu. 87. 1. c. & qu. 122. 1. ad 3

107 Praeceptum judiciale quo-druplex, scilicet respectu prin-ci-pium, concivium, domelli-corum, & extraneorum, 12. q. 104. 4. o.

108 Praecepta judicialia opti-mo tradita sunt de principiis & regibus Iudaorum, 12. q. 105. 1. o.

109 Similiter de domestici, id est de conjugiis & filiis, & servis, 12. q. 105. 4. o.

110 Similiter de convicia pa-pularium, & de possessiobibus Iudaorum, statuendo judices, ordinem judicii, numerum te-suum, & poenas, 12. qu. 105. 2. o.

111 Similiter de extraneis, id est de peregrinis, advenis, viciniis, & hostiis, 12. q. 103. 3. o.

112 In lege veteri duplex e-rat praeceptum de prole nata, scil. generale quod omnes fi-los & filias, id est sacrificium ad expiationem peccati origi-nalis, & holocaustum ad con-fessionem prolis, & speciale de primogenito, & utrumque servatum fuit circa Christum infan tem, 3. q. 37. 3. c.

113 Non sunt aliqua praec-pta judicialia ordinantia ho-minem in seipso, sed omnia-tia sunt moralia, 12. qu. 104. 1. ad 3

114 Circa judicialia praec-pta dupliciter Scriba & Phari-sai errabant; scil. primo quidem, quia quædam quæ in le-gé Moyés erant tradita, tan-quam permissiones, estimabant esse per se iusta, scil. repudi-um uxoris, & usuram accipere ab extraneis, & ideo Domi-nus prohibuit uxoris repudi-um & usurarum acceptio-nem; alio modo errabant, credentes quædam, quæ lex vetus instru-tuerat facienda propter iusti-tiam, esse exequenda ex appa-titu vindictæ, vel ex cupidita-te temporalium rerum, vel ex odio inimicorum, quorū op-posita Dominus docet, 12. q. 108. 3. ad 2

115 Praecepta judicialia post Chri-

.Christum non obligant, nec servans ea peccat; nisi servet, ut obligatus ex lege, 12. q. 104. 3. o. & 108. 1. c. & 2. c. ad 4. & 22. q. 62. 3. ad 1. & 97. 1. c.

116 Intentio legislatoris du-plex: sc. præcepti, & finis eius, prima obligat, non autem se-cunda, 12. q. 100. 9. ad 2

117 Praecepta juris positi-vi non se extendunt ultra inten-tionem præcipiens, quæ est fi-nis præcepti, hæc autem est charitas, 12. q. 96. 6. c.

118 Praeceptum legislatoris tunc solum non obligat, quan-do obseruator præcepti intentione ejus evacuat vel impe-dit, 12. q. 69. 7. c.

119 Praecepta communis sta-tuti non eodem modo obligant omnes, sed secundum quod re-quiritur ad finem, quem inten-tio legislator, 12. q. 76. 6. c. & 22. q. 147. 3. ad 2

120 Nullus ligatur præcepto, nisi mediante notitia eius, ideo nullus ignorans tenetur ad ali-iquid præceptum, nisi tene-na-tur, vel potuerit scire illud, in quantum in ejus notitia illud præceptum devenerit per alios, vel devenire potest pro-mulgatione facta, 12. qu. 90. 4. c. ad 2

121 Legislator non potest ali-iquid præceptum ponere, quod non oporteat in aliquo casu prætermitti, 12. q. 96. 6. c. & 22. q. 147. 3. ad 2. item 4. c.

122 Transgrediens præcepta, contempnendo autoritatem legi-sibratoris, vel sit quod impe-diat finis quem intendit, pec-cat mortaliter; non augem si ex rationabili causa, præci-pue in casu, quo legislator de-cerneret non esse servandum, 12. qu. 96. 6. c. & 22. quæst. 147. 3. ad 2. item 4. c.

123 Ad principes seculares per-tinet dare præcepta ad utili-tatem communem in tempo-ralibus, ad prælatos autem ec-clesiasticos in spiritualibus, 21. q. 147. 3. c.

124 Prælati debent abstine-re a multitudine præceptorum, 12. quæst. 107. 4. c. & 22. q. 105. 2. ad 3

125 Prælatus non est domi-

nus, sed dispensator, non in-destruktionem, sed in edi-ficationem: ideo non potest præcipere peccata, nec prohibere opera virtutum, 22. qu.

88. 12. ad 2

126 Precepta legis humanae di-versificantur secundum di-versitatem communatum, 12. qu. 100. 2. c. item qu. 104. 3. ad 2. item qu. 107. 1. c. item 22. q. 140. 1. c.

127 Quandoque prelati reli-gioforum precipiant vel com-muniter omnibus, vel alicui spe-cialiter, ut si quis sit corri-gendus, ei dicatur, & tunc intelligentium est præceptum sane, salvo ordine fraternæ correctionis, 22. q. 33. 7. a. 5. item ad 5

128 Prælatus religiosorum non habet potestatem precipi-endi aliquid super occultis, nisi in quantum per aliqua indicia manifestantur, puta per infamiam, vel per aliquas suspicio-nes, in quibus calibus potest prælatus precipere eodem mo-do, sicut & judex secularis vel ecclasiasticus potest exigere ju-ramentum de veritate dicenda, 22. q. 33. 7. ad 5

129 Preces pro indigno sunt si-moniacæ, & sunt minus a lin-gua, non autem pro digno, 22. q. 100. 5. ad 3

130 Precipere est actus ratio-nis, quia importat motionem, cum quidam ordinatione, 22. q. 47. 8. ad 3

131 Recte præcipere, & ratione uti, semper se concomitantur, quia ad præceptum rationis se-quitur obedientia virium infe-riorum, quod pertinet ad u-fum, 22. q. 48. ad 4

132 Precipitatio est operatio per imperium voluntatis vel pa-sionis, sine prudentia & par-tibus eius, 22. q. 8. 6. ad 1. & q. 53. 3. o. & 5. c. & q. 127. 1. ad 2

133 Est speciale peccatum pro-prietatis actionis rationis, qui prætermittitur, scil. consilium, licet possit inveniri in quolibet genere peccatorum, 22. q. 54. 1. ad 2

134 Contrariatu dono consili & prædicens, 22. q. 53. 3. ad 1. & q. 127. 1. ad 2

Pretium rerum venalium non
est semper determinatum, pun-
ctualiter, sed in estimatione,
22. q. 77.1. ad 1.

+ Preda licite capitur ab
hostibus, vel malefactoribus,
in iis que ipsi inuste abstuler-
ant, 22. q. 66.8. o.

1 Prædestination est quedam
præordinatio Dei ab aeterno,
de iis que per griam Dei fi-
enda sunt in tempore, 3. q.
24.1. c.

2 Est ratio transmissionis
creature rationalis ad vitam
eternam, in mente Dei, 1. q.
23.1.c. & 3. q. 24.1. c.

3 Est præscientia, & prepara-
ratio gratie in præsenti, &
gloriæ in futuro, 1. quæst. 23.
2. ad 3. & ad 4. & 22. quæst.
374.1. c.

4 Gratia ponitur in defini-
tione ejus, non quia sit de
essentia ejus, sed quia impor-
tat respectum ad gratiam, 1.
q. 21. 2. ad 4

5 Prædestination est pars pro-
videntie, 1. q. 23.1.2.3.4.6.8.c.

6 Nihil ponit in prædestina-
to, nisi effectum ejus, 1. qu.
23.2. o.

7 Differentia scientie, sa-
pientie, præscientie, provi-
dentiæ, dispositionis, provi-
dentiæ, & prædestinationis,
1. q. 23.3. c.

8 Prædestination proprie est
tantum de bonis, præscientia
vero est etiam de peccatis, 22.
q. 174.3. c.

9 Prædestination est causa gra-
tie & gloriæ, sed reprobatio est
causa derelictionis, & poenit-
eternæ, non autem culpe, 1.
q. 23.3. ad 2

10 Est tantum entium ali-
quando, 3. qu. 23.2. ad 2. &
4. ad 2

11 Convenit angelis, sicut &
hominibus, licet non fuerint
miseri, 1. q. 23.1. ad 3

12 Non convenit creature
irrationali, nisi abusive, 1. q.
23.1. ad 3

13 Conveniens est Deo homi-
nes prædestinare, 1. q. 23.1. o.

14 Prædestination certissime &
infallibiliter consequitur suum
effectum, 1. q. 23.3. ad 3. & 6. o.
& 8. ad 3

15 Non potest impedihi, 1.
q. 23.8. ad 3

16 Juvarat prædestinatione
sando, & suis, & aliis bonis ope-
ribus ex parte effectus eius,
non autem ex parte ordinatio-
nis divinae, 1. q. 23.8.o.

17 Præscientia meritorum
non est causa prædestinationis
universaliiter, tamen unius effec-
tus ejus est ratio finalis alterius
effectus ejus prioris, &
causa meritoria effectus poste-
rioris, 1. q. 23.5. o.

18 Voluntas Dei est causa ef-
ficiens, & finis prædestinationis
ex parte totius effectus e-
ius, 1. q. 23.5. o.

19 Error multiplex circa ef-
fectus prædestinationis, 1. qu.
25.5.8. c.

20 Prædestination est aeterna,
3. q. 24.1.2. c. & 3. o. & 4. ad 1

21 Præscientia, providentia,
prædestinatione & huiusmodi no-
n imponunt necessitatem omni-
bus rebus, nec auferunt contin-
gentiam ab eis, 1. q. 22.4. o. &
23.1. ad 1. item 3. ad 3. item 6.
c. & 22. q. 171.6. ad 1

22 Prædestinati non sunt cer-
ti communiter de sua prædesti-
natione, 1. q. 23.1. ad 4

23 Licer aliquibus ex spe-
ciali privilegio sua prædesti-
natione reveletur, non tamen
convenit ut reveletur omnibus;
quia sic illi qui non sunt
prædestinati desperant, &
securitas in prædestinationis ne-
gligentiam pareret, 2. quæst.
23.1. ad 4

24 Revelat Deus hoc ali-
quando aliquibus ex speciali
privilegio, ut securitas gaudi-
etiam in hac vita in eis
incipiat, & confidentius, &
fortius magnifica opera profe-
quanter, & mala præsentis
vitæ sufficiant, 12. quæst. 117.
5. corp.

25 Numerus prædestinato-
rum est certus, & determina-
tus formaliter, & materialiter
Deo, non autem nobis, 1.
q. 24.7. o.

26 Prædestination convenit
Christo, & personæ Christi, in-
quantum subsistit in natura
humana, non autem subsistit
in natura divina; nec secon-
dum

etiam se, nec convenit naturæ
humanae, nec naturæ divinae,
pter scandalum iudeorum, 3.
q. 42.2. o.

27 Prædestination Christi est
causa efficiens, formalis, e-
xemplarior, & finalis præde-
stinationis nostræ, ratione effe-
citus, non autem ratione ope-
rationis Dei, 1. q. 24.3.4. o.

28 Christus prædekinatus est
esse filius Dei, non autem
proprie factus esse filius Dei,
3. q. 24.1 ad 2

29 Christus secundum quod
homo prædekinatus est esse
filius Dei, quia prædestination
quod protœctionem & effe-
cium, id est gratiam, convenient
Christo ratione humana na-
ture tantum, 3. q. 24.3.2. o.

30 Christus secundum quod
filius Dei, prædekinatus est
esse homo, tamen magis pro-
prie dicitur e converso, 3. q.
24.2. ad 3

31 Homo prædekinatus est
esse filius Dei, & e converso,
3. q. 25.2. ad 3

Prædicamentum quodlibet
accidentum dicit imperfec-
tionem, secundum propriam
rationem generis, prater re-
lationem; ideo in divinis sunt
tantum duo modi prædicandi,
scilicet substantia, & re-
lationis, 1. quæstione 28.1. c.
& 2. o.

1 Prædicare, id est euange-
lium recitare in ecclesia, quod
est linguis loqui, pertinet ad
diaconum; ad sacerdotes autem
pertinet exponere, & ex-
hortari, quod est prophetare,
3. q. 67.1. ad 1

2 Prædicare est principi-
pissimum, & proprius actus e-
piscopi, & dignior quam ba-
pтиzare, 3. quæst. 1. ad 1. item 2.
ad 1. item 9.7.4. ad 3

3 Periculum de prædicatio-
ne omisso non imminet, nisi
eis quibus commissum est of-
ficium prædicandi, 22. quæst. 10.
12. ad 5

4 Prædicans potest vivere
de elemosynis sponte oblatis,
non autem de datis coate, &
nisi sit prælatus, 22. quæst. 188.4.
ad 4

5 Christus non debuit præ-
termittere prædicationem pro-

pter scandalum iudeorum, 3.
q. 42.2. o.

6 Christus & Apostoli a
principio prædaverunt Ju-
dæis tantum quadruplici ra-
tione, scilicet offendere per suum
adventum, impleri promissio-
nes antiquæ factas Judæis,
non autem gentilibus; ut e-
ius adventus ostenderet esse
a Deo: ut Judæis auferret ca-
lumniandi materiam, & quia
per crucis vistoriam meruit
potestatem & dominium super
gentes, 1. q. 42.1. o.

7 Christus prædicavit annis
tribus, & quasi mensibus tri-
bus, & vixit annis triginta
tribus, & mensibus tribus,
3. q. 39.3. o. item 4. q. 43.3. c.

1 Quicquid prædicatur de a-
liquo, sicut universale de par-
ticulari, potest supponere pro-
eo, non autem in aliis, 1. q.
39.5. ad 4

2 Homo prædicatur per se
de Socrate, quia si Socrates
definiretur, poneretur homo
in eis definitione, 1. q. 76.1. c.
co. i

3 Totum universale adest
quilibet parti ejus & secun-
dum esse, & secundum per-
fectionem, & proprie prædi-
catur de parte sua, non au-
tem totum integrale; totum
autem potentiale aliquo modo,
1. q. 77.1. ad 1

4 Pars subjectiva est de qua
prædicatur essentialiter totum,
secundum unam rationem, vel
secundum prius & posterius, &
est in minus, 22. q. 120.2. c

5 Totum integrale prædi-
catur aliquo modo de omnibus
partibus sui simul sumptus,
licet inpropositi: sed nullum mo-
do de singulis simpliciter &
proprie, 1. q. 77.1. ad 1

6 Nullum per accidens præ-
dicatur universaliter, sed tan-
tum quæ per se prædicantur,
1. q. 51.1. c.

8 Inferius non prædicatur
de superiori, nisi per acci-
dens, 1. q. 39.6. ad 2

9 Subjectum non restringi-
tur per prædicatum ratione
signi-

significationis, sed tantum ratione temporis significati, 1.q.39.4.ad 2.

10 + Terminus in subiecto positus tenet materialiter, id est pro supposito, sed in praedicato tenet formaliter, id est pro natura, 1. qu. 13. 12.c. & qu. 11. 5.ad 2. & 3. qu. 14. 7.ad 4. & 9.c ad 3. & 10.c. ad 1. & q. 17. 1.ad 3.

11 In divinis persona praedicatur de essentia, & e converso, 1. q. 39.6.0

12 Relatio secundum propriam rationem, id est secundum quod referatur ad aliud, praedicatur de divinis, non autem secundum rationem communem, s. secundum quod inheret subiecto, 1. q. 28.1.ad 1.

13 Hac praedicatione, Deus est pater, & e converso est per se, & nullo modo per accidentem. Nec sicut superioris de inferiori, nec e converso, sed per identificationem, 1. q. 39.6.ad 2.

14 Praedicator nullus debet fieri, nisi prius purgatus, & virtute perfectus, 3. quæst. 41. 3. ad 1.

15 Praedicator debet esse absolutus a cura rerum facultiam, 3. q. 40.3.c

16 Praedicator non debet semper esse in publico, sicut nec Christus, 3. q. 40.1.ad 3.

17 Sumptus debentur praedicatoribus a ministeribus eos, 22. q. 187.4.ad 2.item 5.ad 5.

18 Praedicatorum Ordo habet canitissimam, & securissimam formam profundi, 22. qu. 18. 9.ad 1.

19 Praelatio qualibet est a Deo; non autem abusus eius; nec ejus usurpatio, 1. qu. 96. 2.ad 3.

20 Licit appetere opus, & perfectionem episcopatus & prælacionis, non autem ipsa ratione gradus, vel honoris, vel divitiarum, 22. q. 185.1.2.0.

21 Triplices ratio recouisionis respectu officii prælationis quantum est de se: scilicet impedimentum deo're contemplationis, dulci affectionis, & spiritualis exultationis, 22. q. 285.1.ad 3. & 2.ad 1. & ad 2.

22 Non licet jurare, nec vo-

vere, quod prælationem non sumat, nec totaliter resistere, 22. q. 195.1.ad 3. & 2.0

23 Praelatus existens in peccato mortaliter etiam occulto, corripiendo vel quicquid aliud officii sui faciendo, peccat mortaliter; non autem hoc agens ut frater, 22. q. 33.5.0

24 Ex hoc ipso quod prælati dissimulant, videntur annue-

re, 22. q. 147.4.c.f.

25 Prædicare ex officio conuenit prælati, religiosis autem ex commissione, 22. qu. 187.4.ad 2.

26 Praelatus potest dupliciter considerari, sc. aut secundum quod iudicio præficeretur: & sic dicere peccatum fratris prælato, et dicere ecclesiæ. Aut secundum quod est extra iudicium existens & sic dicere prælato non est dicere Ecclesiæ, sed persona qua potest profende, & non obesse, quia nullus potest magis profende, quam prælaus, 22. quæst. 33. 8.ad 4.

27 Tunc prælaus inordinate videntur tangi, quando irreverenter obijugatur, vel etiam quando ei detrahitur; & hoc significatur per contactum montis & arcæ diamanorum a Deo, 22. q. 33.4.ad 1.

28 Primum essentialle beatitudinis consistit in actu intellectus, sed delectatio ejus in voluntate, 1. qu. 26.2.0 & 3.c. & 22. q. 3.4.0

29 Violenter corrupta habet duplex primum, ut dicit beata Lucia, s. virginitas, & patientia, 22. q. 124.4.ad 2.

30 In retributione premiorum inæqualibus debentur inæqualibus meritis; non autem in constitutione rerum, 1. qn. 60.2.ad 3. & qu. 65.2.ad 3. & 12. q. 114.3.0

31 Præpositus dicens affirmativam & negativam similem falsam, improbat, 1. q. 39.4. ad 5

32 Præfens illud proprie dicitur, cujus effectio præsentatur sensu, vel intellectu, 1. q. 8.3.c.ad 2

33 Præfencia necessitatem quandam habent, quia necesse est

34 Socratem sedere, dum sedet, 22. q. 49.6.c

35 + Praeservatus ab aliquo dicitur purgatus, vel liberatus, 3. quæst. 32.4.ad 1. & q. 52. 2.ad 2

36 Praefigium est divinatio per damones, ingerentes se viisi, vel anditus hominum, quia præfringunt oculos, 22. q. 95.1.princ. & q. 177.1.ad 1. 4. ad 3

37 Forma apparentes in præfigiis sunt tantum in sensu communia a imaginativa, vel per res naturales impressæ, 1. qu. 114.4.ad 2. & 22. quæst. 178. 2. ad 2

38 Praesumptio aliquando sumitur in bono, quæst. 179.2. ad 2.0. & 22. qu. 21.2.ad 1. & q. 70. 3. ad 2

39 Praesumptio in malo dicit immoderationem spesi dupliciter, scilicet supra vires proprias, vel contraria insitum Dei. Prima opponitur magnanimitati; secunda vero est species blasphemia in Spiritum sanctum; ideo gravior est quam prima, 22. q. 21.1.4.0. & q. 130. 2.0 & q. 3.1.c

40 Praesumptio prima oritur ex iniaci gloria, secunda vero ex superbia, 22. q. 21.4.0

41 Secunda oritur ex nimio amore soi, 22. qu. 21.1. ad 2. item ad 3

42 Secunda haber conversionem ad bonum committibilem, & aversionem a Deo, attribuendo divinae virtuti quod ei non convenient, 22. qu. 21.1. ad 3

43 Prima opponitur magnanimitati secundum excessum, licet apparet secundum deficitum, in quaestum est aliquando de minimis, quæ magnitudine videntur, 22. q. 130. princ. item q. 133.1.c

44 Opponitur charitati, vel potius dono timoris, 22. qu. 130.2.ad 1

45 Praesumptio magis opponitur spesi quam timori, quia spesi contrariatur ratione propriæ differentia, timori vero ratione generis; & contrarieas ad timorem est apparen-

tor, 22. q. 21.3.0

46 Et contra ordinem naturalem; ideo semper est peccatum, 22. q. 130.1

47 Secunda est minus peccatum, quam desperatio, 22. q. 21.2.c

48 Praesumptuosus peccat, non affirmando nimis misericordiam Dei, sed contemnendo justitiam eius, 22. q. 21.2.c, ad 2. & qu. 130.2.ad 1. & q. 163. 4. ad 3

49 Peccare cum proposito perseverandi in peccato, sub spe venie, dicitur præsumptio; non autem si sit cum proposito penitendi, sed alleviatum, 22. q. 21.2.ad 3

50 Agredi opus ultra vires, ex confidencia ad vires humanas, est præsumptio; non autem si fiat in spe divini auxilii, 22. q. 21.2.ad 1

51 De quolibet deber præsumptio bonum, nisi apparent contrarium, nec sit in periculum alterius, 22. q. 20.3.ad 2

52 Omne præsumptio est necessarium, 22. q. 49.6.c

53 Prævaricator est, qui malitiose impediens punitionem peccati, adversum partem adiuvat, prodita causa fui, 22. q. 68.3.c.fin.

54 Differentia prævaricationis a calunnia & tergiversatione, 22. q. 68.3.0

55 Non omnis abscondens vera crimina prævaricatur, sed tantum qui frauduleret abscondit ea, de quibus accusationem proponit, collaudens cum reo, proprias probatiores dissimulando, & fallas excusationes admittendo, 22. q. 68.3.ad 2

56 Primitiæ erant de præcepto ceremoniali quod determinationem, in communi veritate de jure naturali, nunc autem de præcepto Ecclesiæ, secundum confuetudinem patriæ, 2. q. 86.4.0

57 Quantitas primitiæ non fuit determinata in lege, quia erant per modum oblationis, de coijs ratione est esse voluntarium; & secundum Hieronymum, aliqui habent quadraginta pars partem alii sexagesimam, sed nunc statutum

V 2 cog.

3 Primitiae pertinent ad quoddam genus oblationum , in eum sacerdotum , & recognitionem beneficij Dei , sc. fructum terræ , & debet esse aliquid praecipuum de fructibus terra , 22.q.86.4.c

4 Sunt signa præteriti beneficij Dei , sc. terra promissa Israël , & totius terra toti humano generi , & fructuum ; sed ceremonia proprie erant signa futuri , 22.qu.86.4. ad 1. & ad 2

x Primogenitus dicitur primus natus , licet nullus post eum sit . Ideo Christus est primogenitus Mariæ , 3.q.23.3. ad 4

2 Omnes primogeniti erant sacerdotes in veteri testamento , & habebant duplicitem portionem in hereditate paterna , 12.q.103.1.ad 3 & 22.q.87.1.ad 2

1 Primum dicitur dupliciter , sc. primum simpliciter , & primum in genere , 12. qu. 6.1.ad 3

2 Primum in per se ordinatis oportet esse maximum , non autem primum per ascendens , 22.q.163.3.ad 3

1 Ad bonum principem requiritur quod sit virtuosus simpliciter ; non autem ad bonum civium , 12.q.93.1.ad 3

2 Ad bonum virum pertinet posse principari , & bene subjici : ideo in virtute boni viri includitur virtus principis . Sed virtus principis differt specie a virtute subditi , sicut virtus viri & mulieris , 22.q.47.11.ad 1. & ad 2

3 Princeps auferens per vim aliena rapinam committit , & zenetur restringi ; nisi sit secundum iustitiam , pugnando , vel puniendo , 22. quæst. 66.8.c.ad 3

4 Ad bene commorandum in aliqua communitate requiruntur duo , sc. habere se bene ad principem , id est cum fidilitate , reverentia , & familiatu ; ad socios autem reddendum cuilibet debita , & nulli nocendo , 12.q.100.5.c

3 Semper id quod est naturalius est prius, 12.q.49.2.c

4 Imperfum est prius tempore perfectum in codem, Sed in diversis est et converso, & natura in utriusque, 1. qu. 82.3.ad 2. & qu.85.3.ad 1. & qu. 94.3.c. & 11.q.6.2.4.c. & 3.q.1.5. ad 3. & 6.c

5 Prior duplex, sc. per se, & per accidentem, 12.q.4.7.c

6 Semper quod est per se est prius eo quod est per aliud, 12.q.20.1.c. & q.84.6.c

7 Remoto priori renoverur posterius, sequens tantum ex eo, non autem si sequatur etiam ex aliis, 12.q.15.2.ad 2

1 Processo dicitur dupliciter, scilicet motus processus animalium, & ethico principiatio a principio, prima est in divinis metaphorice tantum, secunda vero proprie, 1.q.27.1.0

2 Processo duplex, sc. ab extra, & ab intra: prima semper est per motum ad diversum, & contra rationem primi principii, non autem secunda. Ideo secunda convenit Deo, non autem prima, 1.q.27.2.0

3 Omnis processo creature est per motum, vel per mutationem, non autem in divisionis, 1.q.27.1.ad 1

4 Processo rationis duplex, sc. via compositionis, & via resolutionis, 12.q.14.5.0

5 In divinis sunt tantum duas processiones, sc. verbi & amoris, secundum quod Deus sicut essentiam, veritatem, & bonitatem intelligit & amat, 1.q.27.3.0. & q. 28.4.c. & q.36.1.c. & q.42.6.c

6 Omnia qua important respectum originis, absoluere dicuntur de processione divina; non autem repugnantia confusionalizati, coaternati, & independentia, 1.q. 27.2.ad 2

7 Processiones in divinis distinguuntur per relationes, & modos originis, non autem seipisis, nec per esse a natura & voluntate, 1.q.27.3.0

8 Processo filii est per naturam patris; ideo est coaternus, confusionalis, & in-

dependens: non autem creaturae, quia procedunt per voluntatem Dei, 1.q.41.2.c. & q.42.2.c

9 Omnia qua pertinent ad generationem virorum dicuntur in processione filii Dei

ut ori, nasci, gigni, & generari, 1.q.27.2.ad 2

10 Harefis Valentini, quod filius Dei procedit vario modo prolationis, 1. ad exira, 1. q.34.2.ad 2

11 Spiritus sanctus procedit a Patre, & Filio, quia alter non posset distinguiri a Filio, 1.q.36.2.0

12 + Spiritus sanctus procedit ab eis, in quantum sunt plures agentes; & in quantum sunt unum in vi spirativa, 1.q.36.4.ad 2

13 Harefis Arii, quod Spiritus sanctus procedit a Patre & Filio, ut creatura utriusque, 1.q.27.1.c

14 Harefis Nestorii & Theodorici, quod Spiritus sanctus non procedit a Filio, 1. qu. 36.2.ad 2

15 Spiritus sanctus non magis procedit a Patre, quam a Filio, nec prius, nec plenus, 1.q.16.3.ad 2

16 Dicitur principaliter & proprie procedere a Patre, propter anterioritatem in Patre, non autem magis proprie, 1. q.36.2.ad 2

17 Procedit a Patre immediate, & mediante Filio, ratione supporti; non autem ratione virtutis media, 1.q.36.3.ad 2

18 Processo Filii est per animum intellectus, sed proceso Spiritus sancti est per animum voluntatis, 1.q.27.2. c. & 1. q. & q.28.4.ad 1. & q.34.2. c. & q.45.7.c

19 Spiritus sanctus ita naturaliter & a natura procedit a Patre, sicut & Filius, 1.q.

41.2.ad 2. & c. & q.42.2.c

20 Processo Spiritus sancti triplici ratione nominatur tantum processio, sc. ex habitudine rei amata, ab amante, per amorem, 1.q.27.4.ad 3. & q.28.4.c. & q.37.1.c

21 Emanatio, proprietas, & relatio Spiritus sancti nominatur eadem nomine, sc. spi-

ratio, properet defectum nominis, 1.q.36.1.c. & q.37.1.c

22 Processo Spiritus sancti dicitur aeterna, respectu obiecti aeterni; sed ut tendit in obiectum creatum, cui Deus conferat aliquid, dicitur temporalis, 1.q.43.2.0

23 Spiritus sanctus procedit a seipso prolatione temporali, 1. q.43.2.ad 2

24 Processo aeterna & temporalis sunt tantum una processio ratione respectus ad principium quem principalius est important, sed sunt duaratione duplices respectus ad objecta, 1.q.33.2.c.ad 2

1 Proclamare licet in capitulis religiosorum de levibus quae fama non derogant fine admotione secreta, non autem de gravi, 12.q.13.2.ad 4

2 Non videtur esse probabile, quod ea qua sunt in consuetudine religiosorum, sint contra praecepta Christi. Consuetum est autem in religiobus quod in capitalis aliqui proclamantur de culpis nulla ferentia admitione praemissa: Sed huiusmodi proclamations sunt quasi quedam commemorationes potius oblituarum culparum, quam accusationes vel denunciations, 23.q.33.7.ad 4

3 Si essent tamen alia, de quibus frater infamaretur, contra praeceptum Domini ageret, qui per hunc modum proclamando, peccatum fratris publicaret, 22.q.33.7.ad 4

1 Prodigalitas est circa passiones pecuniae sicut deficiens; non autem sicut superabundans in eis, 22. quæst. 129. 1. ad 1

2 Dicitur esse contra naturam, quia habet inmoderatam emissionem rerum rupugnantem naturam, 22. quæst. 32.6. ad 2

3 Prodigus sape excedit dando propter voluptates, non tam semper, 22.q.119.1.ad 3

4 Prodigalitas semper est peccatum, non principalius propter quantitatem, sed propter inordinationem dandi, quibus non debet dari, & pro-

pter quæ, & sicut debet, 22.

q.119.1.0.item 1.ad 1

5 Prodigus peccat in se, & in proximum, præcipue clerici consumentes bona pauperum. Similiter avarus, 22.q.

119.1.ad 1

6 Prodigalitas opponitur liberalitati, 22.q.117. princ. & q.118. princ. & q.119.1.2.3.c

Prodigalitas res a principio fuerunt in statu perfecto, ut essent principia aliorum, 1. q. 94.3.c

1 Prodigens non volet servare quicquid est in regula, sed vitam regularem, vel vivere secundum regulam, quod est cautius; vel obedientiam secundum regulam, non obligando se ad culpam, ut in religione Ordinis fratrum Prædicatorum, quod est melius, 22.q.186.9.ad 1

2 Votum simplex de majori religione non obligat post professionem in minori, 22. quæst. 189.8.ad 3

3 Professio facta ante annos pubertatis, scil. ante annos quatuordecim in puer, vel ante annos duodecim in pueris non tenet, propter ecclesiastica statuta, 22.q.88.9. c. ad 3. & q.189.5.c.ad 1. & ad 2

4 Nazarai profitebantur quandam perfectionem, depontentes comam, 22. quæst. 186.6.b

1 Prohibitio incitat concupiscentiam tripliciter, scilicet ratione ardui, ratione clausæ passionis, & ratione importunitatis, 12.q.98.1.ad 2

2 Omne peccatum est malum, quia prohibit eum iure naturali, non autem iure positivo, 12.q.1.1.6.ad 4

3 Prohibitio ligni scientie boni & mali fuit propter figuram, sc. propter eventum futurum; quia post eius eum homo per experimentum penititiat, 12.q.1.1.6.ad 4

4 Prodigalitas semper est peccatum, non principalius propter inordinationem dandi, quibus non debet dari, & pro-

1 Promissio est actus rationis, quia est enunciatio, & Y 4 er-